MUHBA 80

El museu de la ciutadania

MUHBA Santa Caterina, 2023. Foto: Mònica Martínez

MUHBA SANTA CATERINA

EL MUSEU DEL MERCAT

Presentació de la renovació museogràfica

Dilluns 27 de març, 11.30h

Dossier de Premsa

El MUHBA Santa Caterina inaugura la seva nova museografia

La reforma ha estat realitzada pel MUHBA amb el finançament del Districte de Ciutat Vella i la col·laboració de l'Institut Municipal de Mercats

La nova museografia fa dialogar les restes arqueològiques amb el naixement i desenvolupament del mercat municipal que funciona els nostres dies

El dilluns 27 de març a les 11.30 hores tindrà lloc l'acte inaugural amb l'assistència de Jordi Rabassa, regidor de Ciutat Vella, Joan Roca, director del MUHBA i representants dels Paradistes del Mercat de Santa Caterina

A la part posterior del Mercat de Santa Caterina, amb façana a la plaça de Joan Capri, hi ha un espai arqueològic gestionat pel MUHBA on es poden veure algunes restes estructurals de l'antic convent de Santa Caterina.

La instal·lació precedent, a més de desfasada i deteriorada pel pas dels anys, mantenia un perfil tècnic d'interpretació arqueològica que, malgrat els esforços pedagògics dels autors, resultava difícilment comprensible per a les persones que no tenien una certa experiència prèvia en interpretació arqueològica.

El seu major problema, però, era que l'explicació se centrava molt específicament en la identificació i datació de l'estructura física de l'antic convent medieval i de les restes arqueològiques precedents. Insistia poc, en conseqüència, en la significació històrica per a la ciutat tant de l'antiga institució monàstica com de l'ens viu i dinàmic del mercat municipal que la va substituir.

D'aquesta manera el mercat i restes arqueològiques, en lloc de retroalimentar-se, s'ignoraven mútuament. Front a aquest punt de vista, el MUHBA **ha desenvolupat i instal·lat un projecte museogràfic diferent: en lloc de mostrar la mera superposició d'estructures, les ressalta per explicar en clau d'història urbana de Barcelona el vincle directe que existeix entre elles i el naixement i desenvolupament del mercat municipal contemporani** que continua funcionant, i que ha esdevingut ja una estructura patrimonial tan rellevant com les mateixes restes arqueològiques que preserva el seu subsòl.

El dilluns 27 de març a les 11.30 hores s'inaugurarà la nova museografia, en un acte que comptarà amb l'assistència de Jordi Rabassa, regidor de Ciutat Vella; Joan Roca, director del MUHBA i representants dels Paradistes del Mercat de Santa Caterina.

Vista actual del mercat municipal de santa Caterina. Foto: Mònica Martínez

La nova museografia

Així doncs, a partir de les restes arqueològiques, de peces originals de l'antic convent preservades la col·lecció del MUHBA i de peces aportades pels mateixos paradistes de Santa Caterina, de grans imatges i dels audiovisuals pertinents, la nova museografia comença explicant la revolució del monacat medieval que va suposar l'aparició dels ordres mendicants al segle XIII, específicament abocats a la predicació urbana.

Clau de volta Convent Santa Caterina. MHCB

S'hi destaca que Barcelona va passar de no tenir un sol monestir dins de les seves muralles a omplir-se literalment de convents i que el de Santa Caterina, de l'ordre dels dominics, en va ser un dels més antics, grans i influents; tant, que el Consell de Cent hi va tenir la seva seu (en una de les estances pròximes a l'entrada) fins a les darreries del segle XIV.

Santa Caterina. Pep Parer. MHCB

També que aquells convents van constituir un dels puntals més sòlids i definitoris del sistema d'antic règim que va dominar la ciutat de Barcelona fins a inicis del segle XIX, quan les revolucions liberals el van fer trontollar fins a ensorrar-lo. D'aquesta manera, l'exclaustració dels frares i la destrucció física dels convents, inclòs el de Santa Caterina, va ser la manera trobada pels liberals de garantir que una nova restauració no tornaria a restablir-los. L'enderrocament final permeté alliberar alhora els grans espais centrals que la densa metròpoli industrial en formació, encara ofegada per les muralles, necessitava. Especialment prioritària resultava la creació d'un conjunt de mercats que permetés al municipi recuperar una part del control secular sobre el sistema de proveïment alimentari que el naixent estat centralista li havia arrabassat, de manera que pogués contribuir a un millor accés ciutadà als productes alimentaris bàsics que l'Estat no aconseguia garantir a una ciutat tan poblada com Barcelona.

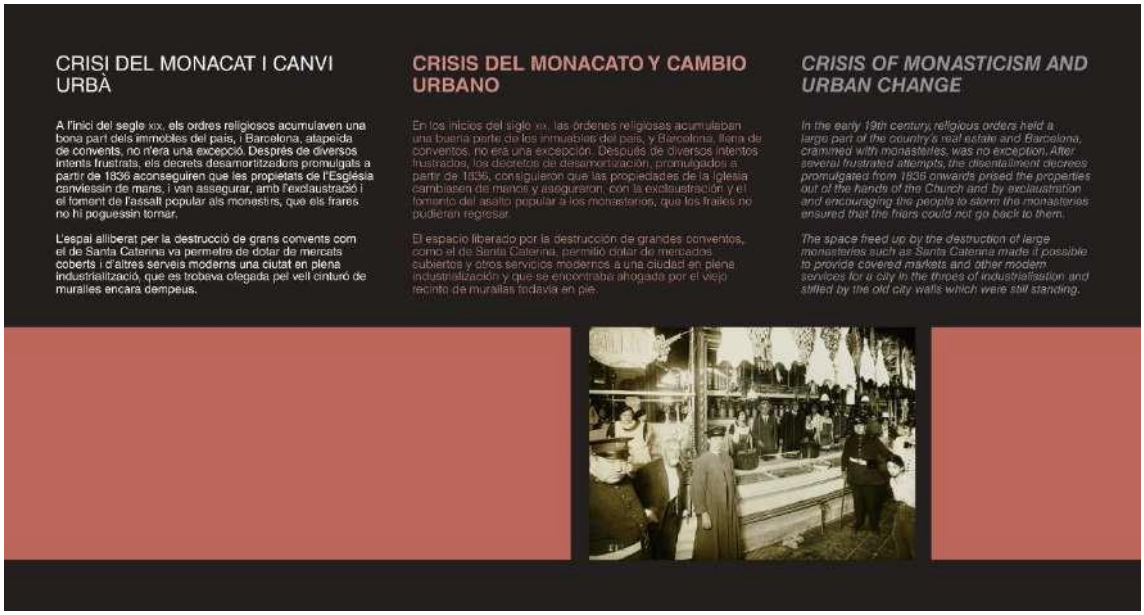

Plafó de la nova museografia de MUHBA Santa Caterina

A continuació, es passa a explicar que el solar alliberat per la demolició del convent de Santa Caterina va facilitar la construcció del primer mercat municipal cobert de la ciutat, iniciada l'any 1840. També que el procés, repetit en els casos d'altres convents, va donar inici a l'actual xarxa municipal de mercats, del qual forma part el Mercat de Santa Caterina. Segueix, per descomptat, la sumària explicació dels dos segles de vida activa que ja acumula el mercat, mitjançant l'exposició d'objectes i fotografies aportats en part pels mateixos paradistes, a fi de facilitar la identificació del col·lectiu amb la nova instal·lació, que incorpora d'aquesta manera la seva pròpia memòria. S'hi destaca particularment en aquesta narració l'aposta dels primers ajuntaments democràtics barcelonins per renovar els mercats municipals, tot just quan a moltes

altres ciutats d'Europa s'optava per suprimir-los, amb les desafortunades disfuncions que això ha introduït en el seu proveïment alimentari. S'hi reconeix així la visió estratègica d'aquell equip municipal de mercats liderat per Josep Maria Serra Martí, que va engegar el projecte de renovació dels mercats municipals que encara continua en execució, i que explica per què Barcelona té 41 mercats municipals actius, que continuen teixint vida ciutadana des de la seva funció específica d'espais de proveïment alimentari.

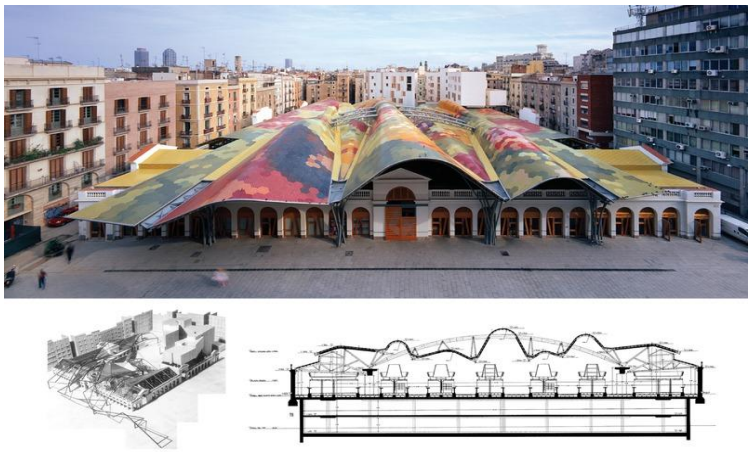

Mercat i teulada del Mercat de Santa Caterina. MHB

El nou relat museogràfic acaba amb l'explicació de **l'aposta municipal per transformar el Mercat de Santa Caterina en un nou monument del centre urbà de Barcelona,** dotant-lo de l'espectacular coberta que va dissenyar l'estudi d'arquitectura EMTB, liderat per Enric Miralles i Benedetta Tabliabue, que ha esdevingut ja un element patrimonial contemporani de primer ordre enmig del districte de Ciutat Vella, com a ròtula que uneix els barris de Sant Pere i La Ribera. Per aquesta raó, **la nova museografia també inclou un vídeo específic que explica el complex procés tècnic de la seva construcció**, realitzat per Marc Viader, un dels arquitectes de l'equip tècnic que la va executar en el seu dia.

El MUHBA espera contribuir d'aquesta manera a fer entendre als ciutadans i visitants tant la realitat física i la història de l'espai que ocupa avui el Mercat de Santa Caterina com la funció essencial dels mercats públics en la Barcelona del segle XXI, la qual té en la millora de la sostenibilitat i de la justícia social alguns dels seus principals reptes de futur.

CRÈDITS

MUHBA SANTA CATERINA. Crisis del monacat i canvi urbà

Organització i producció: MUHBA-Museu d'Història de Barcelona, Institut de Cultura, Ajuntament de Barcelona

Direcció del projecte: Joan Roca i Albert

Comissariat: Ramon Pujades i Bataller

Coordinació general: Mònica Martínez Bajo (Viureart)

Museografia i disseny gràfic: Estudi Nus

Conservació preventiva i restauració: Lídia Font (coordinació), Anna Lázaro i Carla Puerto

Revisió i traduccions: Addenda

Producció museogràfica i muntatge: CROQUIS, Disseny, Muntatges i Realitzacions, S.A.

Il·luminació: Electra Serveis Integrals 2007 S.L.

AUDIOVISUALS

DE CONVENT A MERCAT

Direcció del proyecte: Joan Roca i Albert

Guió: Ramon Pujades i Bataller

Coordinació: Mònica Martínez Bajo (Viureart)

Producció: Mapie García-Santamarina (Copilotos Producciones)

Disseny gràfic i animacions: Luis R. Álvarez

MONUMENTALITZAR UN MERCAT. LA CONSTRUCCIÓ DE LA COBERTA D'ENRIC MIRALLES (2001-2005)

Direcció del projecte: Joan Roca i Albert

Idea i producció: Marc Viader (heritage.FUTURA)

Coordinació: Mònica Martínez Bajo (Viureart)

Imatges

AFB-Arxiu Fotogràfic de Barcelona; AHCB-Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona; AMDCV–Arxiu Municipal del Districte de Ciutat Vella; ANC-Arxiu Nacional de Catalunya; Arxiu Alamy;

Arxiu de la Diputació de Barcelona; Arxiu ETSAB, Càtedra Gaudí; Arxiu Històric Caprabo; Arxiu MAS-Institut Amatller d'Art Hispànic; Arxiu MUHBA; Arxiu Servei Arqueològic

Equip

Daniel Alcubierre, Maria Dolors Aguadé, M. José Arnal, Pasqual Bayarri, Sergi Benajas, Stanislav Biel, Mònica Blasco, Quim Brugada, Jaume Capsada, Eulàlia Cartró, Carmen Cazalla, Lídia Font, Carlos Fumanal, Anna Garcia, Marta Iglesias, Jaime Irigoyen, Anna Lázaro,Teresa Macià, Sònia Martínez, Mercè Martínez, Carles Mela, Núria Miró, Elena Pérez, Carla Puerto, Ramon Pujades, Emili Revilla, Elena Rivali, Joan Roca, Judith Samsó, Mònica Sanchez-Migallón, José Manuel Sánchez, Marta Segarra, Teresa Soldino, Xavier Tarraubella, Edgar Straehle, Dolors Xufré

Contacte i materials de premsa

Imatges per a premsa disponibles a l'enllaç:

https://eicub.net/share/service/publicSite?node=workspace://SpacesStore/9a441d24-d6e0-4d53-a75b-a78f6bff87dc

MUHBA Comunicació
Mercè Martínez
mmartinezj@bcn.cat
Mireia Mora i Aloma Vilamala (La tremenda)
aloma@latremenda.coop
T +34 680 567473

Departament de Premsa Institut de Cultura de Barcelona
T. 93 316 10 69
premsaicub@bcn.cat